

کشف مار دریایی افسانه‌ای؛ تکامل دریایی در اعماق اقیانوس

تیمی از محققان گونه جدیدی از موساسورها (Mosasaur)، یک خزنده آبی منقرض‌شده که در اواخر دوره کرتاسه بر اقیانوس‌ها حکمرانی می‌کرد، را شناسایی کرده‌اند. این کشف که Jormungander walhallaensi نامیده شده است (به یاد مار دریایی افسانه‌ای در اساطیر نورس)، پرده از فصلی اسرارآمیز در تکامل دریایی برمی‌دارد.

به گزارش اقتصادسرامد از وب سایت Mirror، این یافته قابل توجه در سال ۲۰۱۵ در والهالا (Walhalla) واقع در داکوتای شمالی (North Dakota) آغاز شد. دیرینه‌شناسان در این منطقه، یک اسکلت فسیلی را در شرایط استثنایی کشف کردند. تقریباً تمام جمجمه، آرواره‌ها و ستون فقرات، به همراه بخش بزرگی از مهره‌ها، حفظ‌شده بودند. پس از بیش از هشت سال تجزیه و تحلیل دقیق و اسکن سطحی، محققان تأیید کردند که این نمونه برخلاف هر گونه شناخته‌شده موساسور است.

کلینت بوید (Clint Boyd) از سازمان زمین‌شناسی داکوتای شمالی (North Dakota Geological Survey) در تشریح اهمیت این کشف برای درک تکامل خزندگان دریایی اظهار داشت: «این فسیل مربوط به یک دوره زمین‌شناسی در ایالات متحده است که ما واقعا درک درستی از آن نداریم.»

تخمین زده می‌شود که طول Jormungander walhallaensi حدود ۷.۳ متر بوده است. این موجود دارای باله‌های قدرتمند، دمی شبیه کوسه و برجستگی‌های متمایزی بالای چشمشانش بود که دانشمندان آن را «بروهای خشمگین» توصیف می‌کنند. بر اساس این مطالعه، این گونه دارای ویژگی‌های “انتقالی” است که دو گروه شناخته‌شده موساسور را به هم متصل می‌کند: گونه کوچک‌تر Clidastes و گونه عظیم‌الجثه Mosasaurus. که می‌تواند تقریباً به ۱۵ متر طول برسد. آملیا زیتلو (Amelia Zietlow)، نویسنده اصلی این مطالعه و دانشجوی دکتر ا در مدرسه تحصیلات تکمیلی ریچارد گیلدر (Richard Gilder Graduate School) موزه تاریخ طبیعی آمریکا (American Museum of Natural History) می‌گوید: «اگر به یک اژدهای کومودو پاله اضافه کنید و آن را خیلی بزرگ کنید، اساساً شبیه به آن خواهد شد.»

Jormungander walhallaensi قدمت آن به حدود ۸۰ میلیون سال پیش بازمی‌گردد، احتمالاً قبل از ظهور بیستگان بزرگتر خود در دریاها پرسه می‌زد. موساسورها شکارچیان دریایی مهیبی بودند که ارتباط نزدیکی با مارمولک‌ها و مارهای امروزی داشتند، نه دایناسورها. آن‌ها از خزندگان ساکن خشکی به شکارچیان کاملاً آبی تکامل یافتند و تا زمان برخورد فاجعه‌بار سیارک که نشان‌دهنده پایان دوره کرتاسه بود، بر اقیانوس‌ها حکمرانی کردند.

این کشف با پر کردن شکافی در جدول زمانی موساسورها، تصویر واضح‌تری از چگونگی سازگاری این شکارچیان رأس هرم غذایی با محیط خود ارائه می‌دهد. همان‌طور که بوید تأکید کرد: «هرچه بتوانیم جدول زمانی جغرافیایی و زمانی را پر کنیم، بهتر می‌توانیم این موجودات را درک کنیم.»

ناتسان ون ورانکن (Nathan Van Vranken) از کالج فنی و حرفه‌ای Eastern West Virginia Community می‌افزاید: «داستان Jormungandr walhallaensi تصویر فوق‌العاده‌ای را ترسیم می‌کند و به درک ما از شمالی‌ترین مناطق آبراه داخلی، به‌ویژه با موساسورها، کمک می‌کند و کشف‌هایی مانند این می‌تواند کنجکاوی علمی را برانگیزد.»اسایت واضح

سفر گروه راهبردی- مر نضی فاخری - گردشگری

دریایی به عنوان یکی از شاخص‌ترین زیرشاخه‌های صنعت گردشگری جهانی، سهم بسزایی در رونق اقتصادی، افزایش تعاملات بین‌فرهنگی و توسعه پایدار مناطق ساحلی ایفا کرده است. این صنعت شامل مجموعه‌ای از فعالیت‌ها از جمله سفرهای کروز، ورزش‌های آبی، تفریحات ساحلی و گردشگری فرهنگی و طبیعی می‌شود که در کشورهای ساحلی با سیاست‌گذاری مؤثر، به یکی از منابع اصلی درآمد، اشتغالی و بهبود زیرساخت‌های منطقه‌ای تبدیل شده‌اند. تجربه کشورهایی مانند ترکیه، امارات و یونان نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری هوشمندانه در گردشگری دریایی می‌تواند تحولی اقتصادی و دیپلماتیک در پی داشته باشد.

به گزارش روزنامه اقتصاد سرامد، مر نضی فاخری، محقق و پژوهشگر در نوشتاری اختصاصی برای این روزنامه با نگاهی به توانمندی‌ها، ظرفیت‌ها و مزیت‌های موجود در کشور بررسی رویکردهای حقوقی و سیاست‌گذاری‌های صورت‌گرفته جهت توسعه گردشگری دریایی و عدم‌موفقیت این حوزه سودآور برای اقتصاد و فرهنگ پرداخته است. این مطلب را در ادامه می‌خوانید:
جمهوری اسلامی ایران با دسترسی به دو پهنه آبی راهبردی؛ دریای خزر در شمال و خلیج‌فارس و دریای عمان در جنوب، از ظرفیت‌های جغرافیایی و طبیعی منحصر به‌فردی برای توسعه گردشگری دریایی برخوردار است. وجود جزایر بکر، سواحل متنوع با جاذبه‌های طبیعی و فرهنگی، و سابقه طولانی در تمدن دریایی، فرصت‌هایی بی‌نظیر برای تبدیل ایران به مقصدی محبوب در گردشگری دریایی فراهم کرده‌اند. با این‌حال، این ظرفیت‌ها تاکنون در غیاب سیاست‌گذاری علمی، همکاری نهادی و سرمایه‌گذاری هدفمند، مورد بهره‌برداری مؤثر قرار نگرفته‌اند.

رویکردهای حقوقی و سیاستی در توسعه گردشگری دریایی

گردشگری دریایی یکی از زیرمجموعه‌های تخصصی صنعت گردشگری است که به‌فعالیت‌هایی اطلاق می‌شود که در ارتباط مستقیم با دریا، سواحل و محیط‌های آبی صورت می‌گیرد. این فعالیت‌ها شامل سفرهای دریایی با کشتی‌های کروز، ورزش‌های آبی مانند غواصی و قایقرانی، گردشگری ساحلی و اکوتوریسم دریایی با محوریت محیط‌زیست و فرهنگ بومی مناطق ساحلی می‌شود. کشورهایی که به‌طور تخصصی در این حوزه سرمایه‌گذاری کرده‌اند، توانسته‌اند گردشگری دریایی را به عنوان محرکی جدی برای رشد اقتصادی و تعاملات فرهنگی با جهان تبدیل کنند.اقتصاد گردشگری دریایی نه تنها به توسعه زیرساخت‌های منطقه‌ای کمک کرده، بلکه نقش مهمی در ایجاد اشتغال، جذب سرمایه‌گذاری خارجی و افزایش درآمدهای غیرنفتی ایفا می‌کند. این نوع گردشگری به واسطه ماهیت چندبخشی خود، زنجیره‌ای از فرصت‌های اقتصادی را در حوزه‌های حمل‌ونقل، خدمات بندری، صنایع دستی، تفریه و فرهنگ فراهم می‌آورد. همچنین با فراهم‌سازی بستری برای آموزش، تبادل دانش و ارتقای کیفیت خدمات، گردشگری دریایی می‌تواند به یکی از ابزارهای مؤثر در تحقق اهداف توسعه پایدار تبدیل شود؛ به‌ویژه در مناطقی که وابستگی به منابع سنتی درآمدی بالاست.در حوزه حقوقی و سیاستی، توسعه گردشگری دریایی مستلزم تدوین چارچوب‌های منسجم مبتنی بر همکاری میان نهادهای حاکمیتی، شهرداری‌ها، سازمان‌بندر و دریانوردی، وزارت میراث‌فرهنگی و سازمان محیط‌زیست است. رویکردهای موفق شامل تدوین مقررات مشخص برای فعالیت‌های گردشگری دریایی، تسهیل ورود سرمایه‌گذاران، ایجاد نظام‌های نظارتی استاندارد و حفاظت محیط‌زیست دریایی هستند. در سطح بین‌المللی نیز کنوانسیون‌ها

و توافق‌نامه‌هایی همچون UNCLOS و دستورالعمل‌های سازمان جهانی گردشگری می‌توانند مبنایی برای سیاست‌گذاری اصولی در این حوزه باشند.

ظرفیت‌ها و مزیت‌های ایران در حوزه گردشگری دریایی

ایران با برخورداری از موقعیت جغرافیایی منحصر به‌فرد در منطقه خاورمیانه، به دو پهنه آبی راهبردی یعنی دریای خزر در شمال و خلیج‌فارس و دریای عمان در جنوب دسترسی دارد. این موقعیت امکان ارتباط مستقیم با آب‌های آزاد بین‌المللی، مسیرهای حمل‌ونقل دریایی و بازارهای جهانی را فراهم کرده و بستری مناسب برای توسعه گردشگری دریایی با رویکرد منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای به‌وجود آورده است. به‌ویژه سواحل جنوبی ایران با مجاورت به کشورهای حوزه خلیج‌فارس، ظرفیت‌هایی جذاب برای جذب گردشگران خارجی و ارتقای تبادلات فرهنگی و اقتصادی دارد.در سال‌های اخیر، دولت‌های مختلف، برخی زیرساخت‌های اساسی مانند بندر تجاری و مسافری، اسکله‌های کوچک گردشگری و امکانات اقامتی در جزایر جنوبی از جمله قشم، کیش و هرمز را توسعه داده‌اند. این جزایر با ویژگی‌های طبیعی و جاذبه‌های فرهنگی، قابلیت تبدیل‌شدن به قطب‌های گردشگری دریایی را دارند. همچنین برخی مناطق در سواحل شمالی مانند بندر انزلی، رامسر و چالوس نیز ظرفیت‌هایی برای گردشگری ساحلی و تفریحات آبی فراهم کرده‌اند، اگرچه نیازمند ارتقای استانداردها و خدمات هستند.

تنوع اقلیمی و فرهنگی در سواحل ایران از جمله دیگر مزیت‌های منحصر به‌فرد به‌شمار می‌رود. از سواحل سرسبز و معتدل دریای خزر گرفته تا سواحل گرم و خشک خلیج‌فارس، تنوع جغرافیایی، طبیعی و قومی در این مناطق امکان ارائه تجربه‌های متفاوت گردشگری را فراهم می‌آورد. آداب و رسوم محلی، غذاهای سنتی، صنایع دستی و موسیقی مناطق ساحلی ایران، قابلیت ارتقای دیپلماسی فرهنگی و جذب گردشگران با سلاقی مختلف را دارند. این مزایا در صورت سیاست‌گذاری مؤثر می‌تواند ایران را به یکی از مقاصد مهم گردشگری دریایی در منطقه تبدیل کند.

تحلیل موانع و علل غفلت از توسعه گردشگری دریایی

یکی از موانع بنیادین در توسعه گردشگری دریایی ایران، نبود سیاست‌گذاری جامع و برنامه‌ریزی ملی منسجم در این حوزه است. برخلاف بسیاری از کشورهایی که گردشگری دریایی را در قالب راهبردی بلندمدت با اهداف مشخص اقتصادی، فرهنگی و زیست‌محیطی دنبال می‌کنند، ایران هنوز فاقد سند ملی توسعه گردشگری دریایی با مشارکت نهادهای ذی‌ربط است. نبود چنین راهبردی باعث شده ظرفیت‌های ساحلی و دریایی کشور در قالب طرح‌های پراکنده، کوتاه‌مدت و بدون پیوست‌های اجرایی باقی بمانند و نتوانند نقش مؤثری در اقتصاد گردشگری ایفا کنند.

مسئله دیگر، فقدان زیرساخت‌های استاندارد گردشگری دریایی است. بسیاری از اسکله‌ها و بندر کشور به‌طور عمده برای مقاصد تجاری و صنعتی طراحی شده‌اند و قابلیت‌های لازم برای پذیرش کشتی‌های تفریحی، خدمات گردشگری دریایی و امکانات رفاهی مرتبط را ندارند. کمبود اقامتگاه‌های ساحلی، ضعف در حمل‌ونقل عمومی متصل به بندر گردشگری و فقدان سامانه‌های هوشمند اطلاع‌رسانی و رزرو خدمات از جمله مشکلاتی هستند که مانع جذب گردشگران داخلی و خارجی به سواحل ایران شده‌اند.

افزون بر آن، چالش‌هایی در زمینه‌های امنیتی، زیست‌محیطی و مدیریتی نیز توسعه گردشگری دریایی را با مانع مواجه کرده‌اند. نبود پروتکل‌های مشترک میان نهادهای مسئول از جمله سازمان‌بندر و دریانوردی، سازمان محیط‌زیست و وزارت میراث‌فرهنگی منجر به تعارض عملکرد، ناهماهنگی در صدور مجوزها و

«سرآمد» بررسی کرد؛

جای خالی سیاست‌گذاری در صنعت گردشگری دریایی

رویکردهای حقوقی و سیاستی در توسعه گردشگری دریایی

کاهش کلیشه‌های فرهنگی منجر می‌شود. از سوی دیگر، حضور گردشگران ایرانی در مسیرهای گردشگری دریایی منطقه نیز می‌تواند به تبادل فرهنگی دوسویه و ایجاد پیوندهای پایدار در سطح منطقه‌ای کمک کند.

پیشنهادهات سیاستی و راهکارهای عملی

یکی از گام‌های اساسی در مسیر توسعه پایدار گردشگری دریایی در ایران، تدوین یک راهبرد ملی جامع با مشارکت همه ذی‌نفعان است. این راهبرد باید با تکیه بر مطالعات علمی، تجربیات بین‌المللی و تحلیل وضعیت موجود طراحی شود و اهداف کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت برای توسعه این صنعت را مشخص کند. محورهای این راهبرد می‌تواند شامل توسعه ظرفیت بندر گردشگری، جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، حفاظت از محیط‌زیست دریایی و ارتقای برند گردشگری ساحلی ایران در سطح منطقه‌ای و جهانی باشد.در سطح نهادی، نیاز به اصلاح ساختارهای مدیریتی و ایجاد هماهنگی مؤثر میان نهادهای مسئول نظیر وزارت میراث فرهنگی، سازمان‌بندر و دریانوردی، سازمان محیط‌زیست و وزارت گردشگری احساس می‌شود. تشکیل شورای عالی گردشگری دریایی با عضویت نمایندگان نهادهای فوق، می‌تواند بستری برای تدوین سیاست‌های هماهنگ، نظارت مؤثر بر اجرای پروژه‌ها و جلوگیری از تداخل وظایف فراهم سازد. این شورا همچنین باید چارچوب‌های قانونی فعالیت‌های گردشگری دریایی، از جمله صدور مجوزها، حفاظت از منابع طبیعی و استانداردسازی خدمات را تصویب و نظارت کند.برای تحقق عملی این راهبردها، سرمایه‌گذاری گسترده در زیرساخت‌های گردشگری ساحلی و دریایی ضروری است. توسعه بندر تخصصی گردشگری، ساخت اسکله‌های تفریحی، ایجاد اقامتگاه‌های استاندارد در جزایر و سواحل و ارتقای حمل‌ونقل عمومی متصل به مناطق گردشگری باید در اولویت قرار گیرد. هم‌زمان، آموزش تخصصی نیروی انسانی در حوزه‌های راهنمایی گردشگری، مدیریت بندری، خدمات اقامتی و زبان‌های بین‌المللی می‌تواند کیفیت خدمات را ارتقاء دهد. همکاری منطقه‌ای با کشورهای حاشیه خلیج فارس، سازمان جهانی گردشگری و خطوط کروز بین‌المللی نیز باید به عنوان بخشی از دیپلماسی گردشگری دریایی ایران مدنظر قرار گیرد.

نتیجه و جمع‌بندی

به‌طور کلی، طرح توسعه گردشگری دریایی در ایران، بازتابی از ظرفیت‌های گسترده اما مغفول‌مانده‌ای است که می‌تواند نقش مهمی در تنی‌بخشی به اقتصاد ملی، ارتقای تعاملات فرهنگی و حفاظت از منابع طبیعی ایفا کند. سواحل گسترده در شمال و جنوب کشور، جزایر با ویژگی‌های منحصر به‌فرد و مسیرهای کششیرانی منطقه‌ای، همگی بستر مناسبی برای توسعه پایدار این صنعت هستند؛ ظرفیتی که هنوز به‌طور کامل در سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌های عملیاتی مورد توجه قرار نگرفته است. پیش‌نیاز بهره‌برداری مؤثر از این ظرفیت‌ها، تحول بنیادین در نگاه سیاست‌گذاران نسبت به گردشگری دریایی است؛ تحولی از دیدگاه صرفاً تجملی یا فصلی به یک صنعت راهبردی و چندوجهی که می‌تواند اشتغالزایی، توسعه منطقه‌ای و ارتقای تعاملات بین‌المللی را به دنبال داشته باشد. اتخاذ رویکردی کل‌نگر، با در نظر گرفتن ابعاد محیط‌زیستی، اقتصادی، فرهنگی و فنی، مسیر حرکت به سوی حکمرانی مؤثر در گردشگری دریایی را هموار خواهد کرد.در مجموع، زمان آن فرا رسیده است که نهادهای مسئول، بخش خصوصی، جامعه علمی و جوامع ساحلی، با عزمی مشترک برای تدوین سیاست‌های پایدار و اجرای پروژه‌های عملی وارد عمل شوند. بهره‌برداری هوشمندانه از منابع دریایی نه‌تنها نیازمند سرمایه‌گذاری و اصلاحات نهادی، بلکه مستلزم تغییر ذهنیت، گسترش آموزش و ایجاد بستری هماهنگی منطقه‌ای و بین‌المللی است. این مسیر می‌تواند به ایجاد آینده‌ای پایدار برای گردشگری دریایی ایران منجر شود؛ آینده‌ای که در آن، دریا نه‌فقط منبع درآمد، بلکه بخشی از هویت ملی و فرهنگی خواهد بود.

بدون شرح

عکس: اصغر بشارتی

بدون شرح...

فریبا عزیز ی - اقتصاد سرامد